

Over oorlog groot en klein

Lieven Desmet

Inhoud

Ten geleide.....	13
Inleiding.....	14
Oneindige eindigheid.....	14
Deel 1 De grote oorlog	16
Deel 1.1 De grote oorlog de aanleiding.....	19
Wie oorlog vreest	22
Het vijandbeeld.....	24
In spiegels verdrinken	26
Een volk op overschot.....	28
Cynisch.....	30
Klasse-oorlog.....	32
Oorlog vermijden	34
Geopolitieke dreiging.....	36
Als grootspraak werkelijkheid dreigt te worden	38
Leiders van grootmachten.....	40
Je kunt alles aan	42
Polarisatie.....	44
De oorlog komt dicht	46
Praten	48
Dictator	50
Narcist.....	52
Totalitair	54
De ballade van een aangekondigde oorlog	56
Waar worden mensen door gedreven?.....	58
Verhalen van vroeger	60
Het is nooit te laat om te praten	62
Expansiedrift 1	64
Expansiedrift 2.....	66
Het voordeel van de duidelijkheid	72
Machtshonger.....	74
De deur achter je dicht trekken	76
Deel 1.2 De grote oorlog de strijd.....	78

Op de rand van het leven	81
De duistere tijd van de moderniteit.....	83
Oorlogsdogmatiek	85
Flexibel en veerkrachtig	87
De andere kant van de stilte	89
Technologie	91
Soldaat	93
Slachtoffer	95
De geschiedenis herhaalt zich	97
Aflossing van de wacht.....	99
Verpleger	101
Desertie	103
Vuur	105
Hoofd	107
Loopgraaf	109
Gek	111
Ruïnes	113
De wereld draait door	115
Afscheid nemen.....	117
Held	119
Moed.....	121
Sterven	123
Martelingen.....	125
Gehuil	127
Collateral damage	129
Vluchten.....	131
Dromen	133
Avondwandeling	135
Heimwee.....	137
Vluchteling	139
Schot.....	141
Verrassingsaanval	143
Gevechtspiloot.....	147

Gevangen in het oorlogsgebeuren.....	149
De donkerte van het avondland	151
Sterven	153
Hoop	155
Krijgsgevangen.....	157
Medeleven	159
Medelijden	161
Strijd.....	163
Arena	165
Wat hebben we te verliezen?	167
Kinderen in vechtmodus.....	169
Niks moois aan oorlog.....	171
Welzijn	173
Oprukken en verdedigen.....	175
Alleen.....	177
Blind gehoorzamen	179
Zelfmoord	181
Gezinsdrama's.....	183
Lachen	185
Lijkzakken.....	187
Mentale klachten	189
Thuis	191
Geborgenheid.....	193
Slacht-veld.....	195
Achterna lopen	197
De tank	199
Nacht in de loopgraaf	201
Waar is de mens?	203
Als zwart niet zwarter kan	205
Muziek	207
Gedecideerd	209
Ziekenboeg.....	211
Aanvallen en verdedigen.....	213

Krijgsgevangenen.....	215
Ruïnes	217
Dromen uit de miserie	219
Blind getekend.....	221
Grauw, grijs en zwart.....	223
Authenticiteit	225
Onzekerheid	227
Kinderen in de oorlog	229
Deel 1.3 De grote oorlog het einde	231
Kil en anoniem.....	234
Bevrijding	236
Leven	238
Verweesd.....	240
Klank en licht	242
Verwoesting	244
Angsthazen.....	246
De vijand onder ons: collaboratie en verzet.....	248
Depressie	250
Dogmatiek	252
Liefde	254
Het wordt (n)ooit beter.....	256
Terugkeer	258
Normaliteit	260
Oorlogshelden	262
Oorlogswonden	264
Optocht	266
Opbrengst van oorlog.....	268
Niks heldhaftigs	270
Geloven	272
Hinderlaag	274
Twijfel is de enige zekerheid	276
Het zijn (ook maar) mensen	278
Deel 2 De kleine (grote) oorlog	280

Sociale media	283
Economie.....	285
Data	287
Aandacht	289
Artificiële intelligentie.....	291
Nepnieuws.....	293
Oorlog op sociale media.....	295
De realiteit is erger dan de fictie.....	297
Zwak	299
De wereld staat in brand	301
Perceptie	303
Achter het beeldscherm	305
Financiële oorlog	307
Tot elkaar veroordeeld	309
God	311
We kunnen veel missen	313
Contemplatie	315
Marketing en zelfbedrog.....	317
Zelfdoding.....	319
Avondvertellingen.....	321
Concurrentie	323
Gratis en anoniem	325
Morele gedachteloosheid	327
Religie.....	329
Oorlog met het nageslacht	331
Ik wil dat je bent.....	333
Terreur.....	335
Staken.....	337
De tirannie van de meerderheid.....	339
Softness in het onderwijs	341
Oorlogsgod	343
Drugsoorlog	345
Vriendschap.....	347

Oorlog met jezelf	349
Oorlog tegen verwachtingen	351
Fake news	353
Oorlog in het verkeer	355
Schuld aanpraten	357
Dialog	359
Mens als tegenstander	361
Intrafamiliaal geweld.....	363
Voetbal is oorlog.....	365
Belastingoorlog met multinationals	367
Grondstoffenoorlog.....	369
In oorlog met de aarde	371
Bevolkingsexplosie.....	373
Burenruzie	375
Puberteit	377
Zelfdoding.....	379
Alle remmen los.....	381
Zolang geweld nieuws is	383
Geloven in vrijheid.....	385
De schepping van god.....	387
Wetende onwetendheid.....	389
Oorlog in gevangenissen.....	391
Wie heeft god geschapen?	393
Internetfraude	395
Over oorlog en religie	397
Oorlog in je hoofd	399

Ten geleide

Over oorlog is al veel geschreven. Je kunt je afvragen wat er nog over neergepend moet worden. Het boek dat voor je ligt wil geen neerslag zijn van één of andere oorlog. Veeleer geeft het insteken om bij stil te staan, om over na te denken.

Oorlogen hebben vele facetten. Enkele daarvan heb ik kort willen omschrijven, inleiden, zodat er een vervolg aan gebreed kan worden. Het boek moet niet van voor naar achter woord voor woord gelezen worden. Je kan een onderwerp kiezen uit de bijna tweehonderd gedachten. Ze vormen elk op zich een klein verhaal over wat oorlog met zich brengt en waarom we hem eigenlijk altijd willen vermijden. Ook de kleine oorlog.

Als sinds het begin van de mensheid is er gevochten om voedsel, grondgebied of bodemrijksdommen. In elk tijdperk stonden oorlogszuchtige leiders op die hun volk meesleepten in de barbarij die elke oorlog is. Daarover gaat het eerste deel 'de grote oorlog'. Dat deel is onderverdeeld in drie: de aanleiding, de strijd en de naweeën. In een tweede deel, de kleine (grote) oorlog, komen onderwerpen aan bod die de oorlog van elke dag beschrijven vanuit diverse oogpunten.

Je krijgt als lezer geen doorlopende, verhalende tekst voor je. De gedachten worden in blokken geschreven. Elke blok staat op zich.

Oorlog start in de geesten. Het denken aan oorlog leidt zo nu en dan tot de realiteit van een echte oorlog. Een oorlog tussen volkeren maar evengoed een oorlog met de burens. Het komt erop aan zo vroeg mogelijk de lont uit het kruitvat te halen. Hopelijk kan dit boek hiertoe bijdragen.

Lieven Desmet
April 2025

Inleiding

Oneindige eindigheid

We leven op een bol
die draait in de oneindigheid.
Oneindigheid die eindig is
en dan toch weer verder uitdijt
in oneindig veel stappen.
Telkens opnieuw
eindig in oneindigheid.

Die bol is zo oneindig klein
in de grootsheid
waarin hij draait.
Minder dan een stofje
op de oneindige oceaan
die opengaat aan de einder.
Uitnodigend maar onbereikbaar.

Op dat stofje leven wij.
Het is een krachttoer van de natuur
dat dat mogelijk is.
Alle puzzelstukjes vallen samen
in het stofje dat aarde heet
en waarop leven mogelijk is.
Het is een wonder van de ruimte

waar, tot op heden, geen ander leven gevonden wordt.
En op dat eindige stofje leven wij
kleiner dan het kleinste deeltje.
Geen speldekop groot.
Wonderen van de evolutie.
We slagen erin formidabele uitvindingen te doen
die het leven van velen

aangenamer en zinvoller maken.
Maar evengoed maken we
elkaar het leven zuur.
Onleefbaar soms.
Met onpeilbaar leed tot gevolg.
Mensen kunnen wolven zijn voor elkaar.
Roofzuchtige schepsels.

We starten oorlogen
klein en groot
met dikwijls grote consequenties.
Waarom en hoe
staat niet in de sterren geschreven.
De ruimte trekt zich daar niks van aan.
Ze blijft haar eindigheid

oneindig uitbreiden.
Zou er elders leven zijn
dat er in slaagt
vredevol samen te leven
op een stofje
dat het wonder van leven
in zich draagt?

Deel 1

De grote oorlog

De mist dekt het beeld af
van bittere ellende
die niemand wenst mee te maken.
Hij trekt niet op
voordat nieuwe salvo's
de lucht doorklieven
op zoek naar slachtoffers.

Kinderen huilen op de achtergrond
de longen uit hun lijfje.
Niet begrijpend
met holle ogen kijkend
naar de inslagen van de bommen
die her en der neerkomen
en met doffe slagen ontploffen.

Oorlog is geen kinderspel
Ze worden erin gezogen
door mensen die volwassen denken te zijn
maar het stadium van de puber
nog niet ontgroeid zijn.
Zelfs als de zon doorbreekt
blijft hun geest in de mist steken.

Het is van alle tijden
en de mensen leren niet
dat wapens niet bereiken
wat met praten te halen valt.
Nog niet, want na duizenden doden
regenen de wolken uit
op de resten van wat mensen waren.

De dodenakker spreekt de taal van de stilte
die loodzwaar op de overlevers rust.
Ze vertelt het verhaal van een warme thuis
die ergens moet bestaan maar ver weg
een ijle gedachte is die haar wasem
over de weidse akker legt
niet wetend wat nog komen gaat.

Het lot heeft hen gespaard.
Toch zeker voor even.
Ze klampen zich vast aan een leven
dat binnenin gestorven voelt.
Niet wetend wat er komen gaat.
De onzekerheid die iedereen bezwaart
met donkere gedachten.

Deel 1.1

De grote oorlog de aanleiding

Er worden grote woorden gebruikt
om vooral niets te zeggen
en de ander te demoniseren
als aanstoker van het kwaad.

Ze klinken hol en nietszeggend
overheersen ze de communicatie
die er eigenlijk niet is.
De besluiten zijn genomen.

De ontplooiing van geweld
aan de grens van wat er nog te zeggen valt
is grotesk cynisch.
Niemand kan het vatten.

De doden van morgen
staan aan de rand van niet begrepen ongeloof
van wat leiders niet vermogen.
De oplossing staat aan de grens

met angst die het lijf doet daveren
en er is nog geen schot gelost.

De levende doden
zijn pasmunt voor gemiste kansen.

Wie morgen wakker wordt
in het aanschijn van een oorlog
zal nooit meer dezelfde zijn.
Nooit meer zorgeloos

de weiden in gaan wandelen
met de kinderen die kraaien van plezier
bij het zien van de eerste vlinder
die ze van zijn vrijheid willen beroven.

Nooit meer jonge mensen
die het geluk bij elkaar zoeken
als leiders geen woorden vinden
om het noodlot af te wenden.

Ze hebben nooit geweten
dat leven heilig is.
Ze spelen er liever
een spelletje schaak mee.

Schuivend met de stukken,
tactisch in te zetten levende wezens
die noodgedwongen
orders moeten opvolgen.

Hun vrijheid zijn ze kwijt.
Ze hebben alleen nog hun leven
dat als staal zonder waarde
ingezet zal worden in de strijd.

Het enige staal met waarde
zijn de wapens
die nu nog zwijgen
wachtend op wat komen gaat.

Wie oorlog vreest

Op onze aarde hangt er altijd wel ergens oorlog in de lucht.
Denken dat je er altijd zult onderuit komen
is wellicht een naïeve gedachte.
Ooit komt die oorlog weer dichtbij.
En dan ben je best voorbereid.
Investeren in je verdediging
is dan de beste weg om vrede te bewaren.

De laatste decennia dacht het westen
dat oorlog een ver van mijn bed show geworden was.
We hadden de vrede na de tweede wereldoorlog
en de democratisering van het Oostblok
eind de jaren tachtig.
Alles leek peis en vree
tot er een nieuwe dictator opstond.

Die vindt die democratie maar niks.
Hij wil een sterke leider zijn
die alles over zijn volk beslist
en die zijn land liefst wat groter ziet
dan het vandaag is.
Hij vindt het zijn recht om naburige landen
te annexeren en als zijn eigendom uit te roepen.

En dan komt die oorlog wel weer dichterbij.
Alleen zijn wij daar niet klaar voor.
Veel landen hebben hun beveiliging verwaarloosd.
Aangezien er geen vijand meer was
waren al die investeringen verloren geld.
Nu worden ze ruw uit hun slaap gewekt
omdat die vrede toch wel niet eeuwig lijkt te duren.

Het is een wake up call die financieel hard aankomt.
Vele landen hebben budgettaire moeilijkheden
om hun begroting op orde te houden
en nu moet de portefeuille voor defensie
substantieel uitgebreid worden.
De laksheid van de voorbije jaren
wordt vandaag cash betaald.

Het wordt hoogtijd dat Europa
ook defensief uit één mond gaat spreken.
Dat de afschrikking door het militair apparaat
ter harte wordt genomen.
Een oorlog win je niet alleen op het slagveld.
Ze wordt ook gewonnen omdat hij niet begint.
Een goede afschrikking aan de Europese buitengrenzen

is dan ook onontbeerlijk.
Het zou pacifisten als muziek in de oorlog moeten klinken
dat landen proberen om oorlog te vermijden.
Dat zal niet met zachtheid en dialoog alleen kunnen.
Daarvoor is afschrikking nodig.
Het is de enige taal die dictators begrijpen.

Het vijandbeeld

Voordat je een oorlog kunt starten
moet je de bevolking er warm voor maken.
Mensen zijn immers niet geneigd
om zomaar hun leven in de waagschaal te leggen.
Ze zijn niet zo gek
als ze logisch kunnen nadenken,
om zich in een oorlog in te schrijven.

Dus moet er actie ondernomen worden.
Je begint met alle kwaad dat
het naburig land jullie heeft aangedaan
en nog steeds doet.
Je gaat dat over alle media
die je ter beschikking hebt
in het lang en breed uitdragen.

Maar dat werkt niet echt
als de mensen dat onrecht
niet zelf aanvoelen.
Dus ga je naar tactiek twee.
Je gaat de inwoners van het naburig land
voorstellen als waren het
de grootste misdadigers van de wereld

die je nu voor eens en voor altijd
het zwijgen wilt opleggen.
Je zorgt ervoor dat mensen
angst krijgen dat ze hen iets zullen aandoen.
Dat ze eigenlijk klaar staan
om jullie land in te nemen
en jullie inwoners op
de meest gruwelijke wijze zullen behandelen.

De inwoners van het naburig land
worden beschreven als beesten
en van hun menselijkheid ontdaan.
Er moet zelfs geen aanleiding zijn voor een oorlog.
Het schoonmaken van de aarde
is reden genoeg om de strijd te beginnen.
Deze ontmenselijkte mensen

moeten eraan geloven.
En daar zullen jullie voor zorgen.
Het opgehangen beeld wordt het enige
wat de eigen bevolking nog te horen en te zien krijgt.
Alle media zenden alleen nog dat beeld uit
van een land als een woestenij
waar 'beesten van mensen' de plak zwaaien

en die het eigen land bedreigen.
Als je dat voldoende in de hersenen van je inwoners drukt
gaan ze het op de duur geloven
temeer dat elke contra-indicatie verdwenen is.
Mensen maken zich klaar voor een rechtvaardige oorlog
die ze moeten voeren tot de laatste man
omdat ze anders zelf het slachtoffer zullen worden.

Het vijandbeeld en de slachtofferrol
kunnen nog steeds velen overtuigen.
Bewijzen zijn overbodig.

In spiegels verdrinken

De narcist ziet zichzelf als het centrum van de wereld.
Zijn ideeën zijn te nemen of te nemen.
Niemand is beter dan hijzelf.
Dat zie en hoor je in alles wat hij zegt en doet.
De narcist bekijkt de wereld door spiegels.
Daarin neemt hij altijd een prominente plaats in.
Centraal in het midden.

Tussen een rijkdom aan aardse schatten.
De narcist wil niet tegengesproken worden.
Daarom verzamelt hij gelijkgezinden rond hem
die hem op het schild willen hijsen.
Niemand valt uit de toon.
Het orkest klinkt unisono.
Geen valse noot te bekennen.

Wie hem niet volgt,
valt uit de toon en wordt als een paria behandeld.
Hij wordt naar de buitenkant van zijn samenleving geduwd
en kan weer aansluiting krijgen
als hij zich bekeert tot zijn gedachtengoed.
Dan wordt hij met open armen ontvangen.
Velen zwichten voor die boodschap.

De narcist is ondertussen weer
voor zijn spiegel gaan staan.
Hij heeft de oorlog verklaard
aan andersdenkenden
en aan mensen die hun leven
op een eigen manier willen invullen.
Hij bepaalt immers die invulling.

Als zijn spiegelbeeld hem te pakken krijgt
wordt hij het spiegelvlak ingetrokken.
Hij hapt naar adem en vindt die niet.
Misschien die laatste adem
voordat hij verdrinkt in de spiegel
en die stilaan barsten begint te vertonen.
De barsten maken de spiegel mooi.

Ze tonen het leven zoals het echt is
met zijn grote verscheidenheid aan leven
die niet te vatten is in de gedachte van één mens.
De verscheidenheid die het leven rijker maakt
en waar het opgeblazen ego van de narcist
ontploft in zijn gezicht.
Hoe zou dat eruit zien?

De wereld heeft geen narcisten nodig.
Ze verarmen de wereld tot wij versus zij.
Geen gradaties van zijn.
Eén zijn zonder uitzonderingen.
De wereld leeft van haar verscheidenheid
in denken en doen.
Veel rijker wordt het niet.

Een volk op overschot

Een volk wordt van zijn land weggejaagd
door de internationale gemeenschap.
Het wordt opgesloten in een soort reservaat
waarrond hoge muren worden gebouwd.
Dat alles omdat er nog meer land
ingenomen zou kunnen worden.
Na een verwoestende oorlog
staat haast geen huis meer overeind.

Dus besluit men dat het 'reservaat'
beter leeggemaakt wordt
en dat er een nieuwe toekomst voor gezocht wordt.
Wat er met de oorspronkelijke bewoners moet gebeuren?
Die kunnen best hun weg zoeken
bij de naburige landen
die echter niet happig zijn om hen op te vangen

als ze al weg willen van hun eigen woonplaats.
Het volk wordt overbodig en
gezien als een sta-in-de-weg
voor vrede in de ruime omgeving.

Zo wordt een volk overbodig gemaakt.
Eigenlijk zou het er beter niet zijn
maar dat wil niemand gezegd hebben.
Deportatie lijkt de oplossing.

Volgens het internationaal recht
kan dat helemaal niet
maar dat kan de overheersers niet deren.
Het land moet toch van nul heropgebouwd worden

en dan geven we gewoon geen hulp om dat te doen.
Men maakt een paria van een volk
dat alleen wil leven op zijn land.
Niets meer, maar ook niets minder.

De bevolking maakt zich existentiële zorgen.
Ze werd al verjaagd om een nieuw land te geven
aan een andere gemeenschap
die zomaar hun oorspronkelijke land innamen.

De diefstal lijkt gewoon verder te gaan.
Nu is er een spelletje buiten-pestten aan de gang.
Hoe kunnen deze mensen hun land heropbouwen
zonder hulp van buitenaf.

De Palestijnen zijn een sterk volk
maar ook voor hen kan het te veel zijn
om alleen te dragen.
Komt er een grote hulpactie op gang?

Willen landen meehelpen aan de heropbouw?
Of laten we imperialisten beslissen
over het land van een ander?
De wereld is aan zet.

Cynisch

Het cynisme van een oorlog is onvergelijkbaar.
Niemand vertrouwt een ander.
Iedereen is verdacht
tot het tegendeel bewezen is.

Hoe bewijs je dat goedheid
de basishouding is van de mens.
Dat daarvan alles begint.
Dat dat het is waar mensen naar streven.

Het is een moeilijke oefening
omdat mensen erin slagen
de cynicus altijd gelijk te geven
door de onvoorspelbaarheid

van hun gedrag.
De meeste mensen doen, zelfs in een oorlog,
hun best mens te blijven onder de mensen.
Ze proberen menselijkheid een plaats te geven.

Ze laten niet af.
Ze houden vol tegen wil en dank.
Het komt hen niet altijd op applaus te staan.
Veelal worden ze meewarig bekeken.

Dat ze er zijn en blijven
mag al een wonder heten
want de dood, het verderf
en de algehele sloop van de wereld

halen hen heel dikwijls in.
Cynisme in een oorlog
betekent de dood van velen.
Het vertrouwen raakt helemaal zoek.

Dat is net wat je nodig hebt
om het er levend vanaf te brengen.
Het vertrouwen in je verplichte vrienden
die zich diep in de loopgraven verbergen.

Het is de opbouw van een kunstmatig vertrouwen
dat een verplichte taak is van elke rekrut.
Alleen gaan verplichting en vertrouwen
heel slecht samen.

Ze staan in een constante vechtmodus.
De ene gelooft niet in de ander.
Bij elke mislukte actie steekt cynisme de kop op.
Het slaat een zeer broos vertrouwen de kop in.

Het is een moord die er zat aan te komen.
Vertrouwen is iets wat groeit
en niet opgelegd kan worden.
Het cynisme steekt de kop op

in het zoeken van een zondebok
bij elke mislukte uitval.
Cynisch worden
is de dood binnen halen.

Klasse-oorlog

Het is opvallend dat in een oorlog
tussen professionele soldaten
heel wat militairen te vinden zijn
die het moeilijk hebben
zich in de maatschappij te integreren
en er een mooie plaats te verwerven.

Kleurlingen en armen
zijn oververtegenwoordigd.
Voor hen geeft het leger
kansen op promotie
die ze in de gewone maatschappij
niet zouden krijgen.

Het is een job met risico's.
Geen nine to five-job.
Je bent veel weg van thuis.
Een geregeld sociaal leven
speelt zich meestal in het leger af.
Daar zitten de vrienden voor het leven.

Toch zit er iets wrangs in vaststelling
dat er op één of andere manier
een soort klasse-leger gevormd wordt.
Zeker bij de troepen die onder bevel staan
kunnen we spreken van een 'klasse-leger'.
Weinigen uit de middenklasse

voelen zich geroepen het leger te verwoegen.
De risico's en opofferingen
zijn daarvoor te groot.
Daarenboven zijn er veel jobs
waar ze met hun capaciteiten
veel meer kunnen verdienen.

Het spreekt voor zich dat dat niks zegt
over de professionaliteit
of kwaliteit van onze soldaten.
Ze worden degelijk opgeleid
en kunnen hun missies goed afronden.
Het zijn echter wel zij die het risico nemen

voor de rest van de samenleving.
Soldaat worden kan een roeping zijn voor sommigen.
Voor velen is het een mogelijkheid
om uit de zorgen van elke dag te ontsnappen,
om iets te kunnen betekenen voor de samenleving,
om vrienden te maken en voor elkaar door het vuur te gaan.

Een job in het leger vraagt veel opofferingen.
Het is een job waar verantwoordelijkheid centraal staat.
Zowel voor elkaar als voor de samenleving.
Het zou een afspiegeling moeten zijn van de maatschappij.
Door de technologische revolutie boort het leger ook een andere
markt aan.
We zijn misschien op de goede weg.

Oorlog vermijden

Hij was een leider van een groot land.
Hij vond het land groot genoeg
en dealde met de problemen van elke dag.
Hij keek vooruit om zijn burgers
ook een goede toekomst te geven.
In zijn land heerste al lange tijd vrede.
Mensen vonden het goed zo
en kozen hem om zijn standvastigheid.

Hij kon het goed vinden met andere leiders
die eveneens een status quo nastreefden
en hun mensen niet in oorlogen wilden meeslepen.
En dat waren er nogal wat.
Het verleden had bewezen dat oorlogen
alleen maar leiden tot pijn en veel verdriet.
Dat ze nog lang nazinderden
in de onderlinge relaties achteraf.

Alles veranderde toen in een aantal landen
oorlogszuchtige leiders aan de macht kwamen.
Ze wilden hun land uitbreiden
en hielden daarmee geen rekening
met de grenzen die afgesproken waren.
Ze gingen terug in de tijd
toen hun land nog veel invloed had
op het grote wereldgebeuren.

Die invloed wilden ze terug.
De grenzen van toen moesten hersteld worden.
Tegen alle afspraken in begonnen ze
hun burens te bedreigen en legerden ze
grote aantallen soldaten aan de grens.
Om geen schade op te lopen
moesten ook de andere landen volgen
in het opbod van oorlogsdreigende acties.

Eén land was genoeg om een hele keten van geweld
klaar te zetten voor een dodelijke inval.
Als één land zich klaar hield voor een oorlog
moesten de anderen volgen, willen of niet.
De vrede werd van het bord gewist
en werd vervangen door dreiging met geweld.
Ondertussen probeerden andere leiders
op de aanvaller in te praten

om de zaken te laten zoals ze waren.
Maar daar had de aanstoker geen oren naar.
Hij bestookte zijn onderdanen met valse berichten
over burenen die hen wilden inlijven
en kreeg ze zover dat ze inzagen
dat een oorlog noodzakelijk was.
Hij, de grote volksmenner, wist het wel het beste zeker.
Het slechtste was op komt en leek onontkoombaar.

Geopolitieke dreiging

Landen die de wereld economisch
proberen te koloniseren.
Landen die proberen te expanderen.
Landen die alles inzetten
om andere landen te beroven
van hun grondstoffen en mineralen.
Landen die er niet voor terug deinzen
daarvoor geweld te gebruiken.

De dreiging komt van leiders
die door hun populistische leugens
hun volk kunnen overtuigen
dat dit de enige weg is naar blijvende welvaart.
De dreiging komt van dictatoriale leiders
die geen inspraak dulden
en alleen jaknikkers rond zich verzamelen.
De dreiging komt van leiders

die niet verkozen zijn door het volk
waarvoor ze zeggen op te komen.
Leiders die dicht
tegen het narcistisch ideaal aan schurken.
Mensen die alles wat ze zelf doen
immens goed, prachtig en formidabel vinden.
Mensen van wie de grootheidswaanzin
hen naar het hoofd gestegen is.

Het is dat soort leiders
die hun 'grote achterban' kunnen mobiliseren
om de meest domme dingen te gaan doen,
om dwaze orders op te volgen en op te hemelen,
om blind de leider achterna te hollen.
Het is die achterban die niet meer in staat is
zelf na te denken over wat er aan het gebeuren is.
Mensen worden globaal gebrainwasht.

De wereld is klein en we zijn met velen.
Te veel, wordt door sommigen geopperd.
Allemaal willen we een goede plaats in de wereld.
Een plaats waar we een leven kunnen uitbouwen.
Het 'kijk eens hoe groot ik ben' en
'kijk eens hoe sterk ik ben',
horen thuis in de kindertijd
waar intermenselijke gedragingen aangeleerd worden.

Leiders zouden dat stadium voorbij moeten zijn.
Maar dat zijn sommigen niet.
Ze willen enkel macht, meer macht
over wat hen niet toebehoort.
Ze leven in een bubbel
waarin alleen gelijkgezinden plaats hebben.
De dreiging neemt concrete vormen aan.
Alleen kritische geesten houden haar nog tegen.

Als grootspraak werkelijkheid dreigt te worden

Het is godgeklaagd dat mensen
verjaagd zouden worden van hun land
omdat een ander land beslist
dat het zijn eigendom wordt.

Er komen geen onderhandelingen aan te pas.
De besluitvorming heeft zich toevallig voorgedaan
in het hoofd van één mens
die toevallig de leiding heeft van een groot en machtig land.

Dat moet voldoende zijn
om de wereld zijn wil op te leggen.
Deportatie van duizenden mensen
is dan maar een voetnoot in de geschiedenis.

Na de genocide op het volk
die gedeeltelijk mislukt is
- er zijn er nog in leven -
zullen we de rest nu maar deporteren

naar buurlanden die daarmee maar moeten akkoord gaan.
Een 'neen' is geen antwoord.
Dat je daarmee botst op internationale regels,
daar had je even niet aan gedacht.

Misschien moet je die ook maar naar je hand zetten
en zorgen dat wat je doet gedekt is
door regels die je zelf bedacht hebt
en waar iedereen het wel mee eens zal zijn.

Zo'n slimme regels kunnen immers
alleen uit het hoofd van een groot intellectueel komen.
Dat ziet toch een blinde.
Het zal een fluitje van een cent zijn

om zijn wil door te drukken.
Iedereen gaat toch in zijn gedachtegang mee.
Zolang de internationale gemeenschap zwijgt
gaat de narcistische dictator zijn gang.

Hij tart elke mogelijke fantasie
met een nog fantastischer werkelijkheid.
Hij heeft een entourage verzameld
die alleen maar hulde brengt aan zijn grote verstand,

zijn subliem strategisch inzicht en zijn daadkracht.
Het is hoogtijd dat de internationale gemeenschap
deze mens tot stilstand brengt
voordat er grote ongelukken gebeuren.

Als grootspraak werkelijkheid dreigt de worden
is de wereldvrede in gevaar.
Nog geen honderd jaar geleden
is dat afdoende bewezen.

Leiders van grootmachten

Ze vormen een gevaar
voor de veiligheid van een land.
De leiders die zich god wanen
en hun landgenoten zien
als inzetbare pionnen.

Veel grootmachten
worden vandaag geleid
door totalitaire heersers
of mensen die dat zouden willen zijn.
Ze zetten de wet naar hun hand.

Wie kan hen wat maken
als elke oppositie de kop wordt ingedrukt
met mentaal of fysisch geweld?
Wie durft er op staan
tegen een leider die zich almachtig waant?

Er wordt een cultuur van angst gecreëerd
waardoor velen meelopen in
de kromme redeneringen van hun leiders.
Dat ze leugens verkopen en halve waarheden
wordt er onversneden bij genomen.

Zo glijdt een samenleving af
naar een massahysterie
die oorlog als een valabel instrument ziet
om problemen op te lossen.

Je stelt je soms de vraag
wat voor leiders het zijn
die hun volk in een oorlog storten
voor hun eigen grote gelijk.

Hoe zou het zijn als ze
zelf in de frontlinie zouden moeten strijden?
Kregen we dan ook
zoveel oorlogen als vandaag?

Zolang ze de ellende niet
zien en meemaken
kunnen ze zonder aarzelen
de noodknop indrukken

en hun land ten oorlog voeren.
Zolang ze in hun veilige kantoor
kunnen verblijven terwijl anderen
de kastanjes uit het vuur moeten halen

zal oorlog altijd een optie zijn.
Wanneer zien we eens één van die leiders
zijn handen zelf vuil maken
en de troepen in de frontlinie aanvoeren?

Je kunt alles aan

Met de juiste ingesteldheid
kan je alles aan.
Zou het waar zijn?
Ben je een verliezer als blijkt
dat je moet capituleren
in bepaalde situaties?

En zelfs als het waar was:
wil je het wel?
Wil je alles in je leven aankunnen
of stopt het ergens?
Wil je ook nog eens kunnen zeggen
dat het je allemaal teveel wordt?

Neen?
Het valt te betwijfelen
want dan zou je ook
de onmenselijkheid aankunnen.
Dan zou je niet wegstijgen
van de bagger die sociale media soms vult.

Dan zou de ellende van een oorlog
je niet echt meer raken.
Misschien is het wel zo
dat als je geraakt wordt
door wantoestanden,
je je echt als mens toont.

‘Je moet niet alles aankunnen’,
lijkt dan ook een logische keuze.
Het zijn mensen
die niet alles aan willen kunnen,
die op korte of lange termijn
weerstand gaan bieden

om zaken te veranderen.
Menselijkheid is deels gestoeld
op meeleven en empathie.
Oorlog is gestoeld
op haat en wraak.
Het zijn allemaal menselijke gevoelens

om met eenzelfde situatie om te gaan
maar ze zijn o zo verschillend
in hun uitwerking.
Als meeleven en empathie verzanden
liggen haat en wraak
om de hoek op de loer

om het heft in handen te nemen.
Dan is oorlog heel dichtbij
en die kunnen heel wat mensen
niet aan.
Je moet een oorlog niet aankunnen.
Hij gaat in
tegen alles wat menselijk is.

Polarisatie

Het ja- neen-denken.
Het zwart-wit-denken.
Het links-rechts-denken.
Het wij-zij-denken.

Ze zijn helemaal terug van weggeweest.
Alhoewel ze altijd sluimerend
aanwezig waren in de coulissen.
Nu zijn ze prominent aanwezig.

Je bent voor of tegen migranten.
Je bent voor of tegen steun voor langdurig zieken.
Je bent voor of tegen bepaalde partijen.
Je bent voor of tegen de uitbouw van het leger.

Je bent voor of tegen de afbouw
van pensioenrechten van sommigen.
Je bent voor of tegen
de vervroegde vrijlating van gevangenen

Het is bijna onmogelijk geworden
om een discussie te voeren
die op logische argumenten gebouwd is.
Het lijkt niet meer van deze tijd

dat standpunten genuanceerd kunnen zijn.
Dat voor ook een beetje tegen kan zijn
en tegen ook een beetje voor.
Dat ideeën zich wel ergens kunnen ontmoeten.

Wellicht zitten we te veel in onze eigen gedachten
dat we die van anderen geen plek meer kunnen geven.
Dat andere gedachten altijd als een gevaar worden gezien
om het eigen standpunt te moeten bijstellen.